

denke tudi še potem, jo rade pogosto obiskovale in ji pisale, prihajale k njej kot k materi po nasvete, tolažbo in bodrilo. Kolikim je bila rajna rešiteljica v temnih urah življenja!

Za delo med mladino in ljudstvom jo je usposabljal njen vesel značaj, njena vedrost in živahnost, ki jo je ohranila do zadnjih dni. Vrh tega je bila nad vse gostoljubna ter vedno pripravljena postreči vsakomur in ga ljubeznivo sprejeti, mnogokrat je bilo njeno stanovanje kakor hotel s sobami za tujce. Dušno in telesno okrepčan in poživljen si bil tamkaj.

Pred 19 leti je dala sicer slovo šoli in stopila v pokoj, toda tudi v pokoji ni imela pokoja, to je bila rajni Erni nepoznana stvar. V pokoji se je njeno delo še prav za prav potrojilo. Tudi v Ptujju je živahno delovala pri Dekliški zvezi, Marijini družbi, Društvu katoliških gospa itd. Ker je prejela zelo majhno pokojnino, ki ni zadostovala za četudi zelo skromno življenje, je morala dajati instrukcije, si s poukom dobiti sredstva za preživljanje, zato tudi ni ostalo niti za pogreb sredstev. V njenem stanovanju je bilo nekako ptujsko vseučilišče: najimenitnejše ptujske družine so ji pošiljale svojo decu v pouk (liberalni učitelji so jo pa celo težili pri oblastih in hoteli zabraniti, da ne bi smela poučevati in se preživljati), ker so vedele, da svojim ljubljencem ne morejo poiskati boljše učiteljice; nekatere je pripravljala za ljudsko šolo, druge za gimnazijo, tretje za učiteljice, druge zopet za meščansko šolo, gimnaziji so ji nosili v pregled matematične in latinske naloge, imela je za učence in učenke gospode in gospe, tudi doktorji so bili med njimi — in razne narodnosti: Slovenci, Nemci, Italijani: Slovence je učila nemški, nekatere francoski in laški, Lahe in Nemce slovenski in francoski jezik. Poučevala je dan za dnevom 10 do 12 ur na dan, torej čez 60 ur na teden in to do zadnje svoje bolezni, ko je bila že v 71. letu svoje starosti. Niti za obed ni imela časa. Celo njeno delo je bilo posvečeno delu za mladino, katero je znala kakor redko kdo pripravljati za naloge, delo in boje življenja.

Krona njenega življenja in korenina njenega delovanja pa je bila njena ljubezen do Boga, njena kremenita, zdrava, modra pobožnost. Iz te je izvirala njena vedna pripravljenost, delati povsod za čast božjo in blagor bližnjega, zlasti mladine. Dasi sama vesele narave in polna živahnosti, dobra in postrežljiva do vsakega, je bila do sebe stroga ter se je natančno držala določenega dnevnega reda. Vsak dan je vstajala že ob dveh zjutraj ter do 5. ure molila in premišljevala, od 5. do 7. ure vsak dan je bila v cerkvi, častila presv. Rešnje Telo in pristopila k mizi Gospodovi. Tudi na potovanju se je kolikor moglo držala tega reda. Pokoja, brezdelja ni poznala, vse svoje moči je darovala v čast božjo in boljše bodočnost slovenskega naroda kot pravi apostol. Miru in pokoja tukaj nisi imela, uživaj nad zvezdami večni mir in pokoj! Neutrudno si delala za Boga in rešitev duš do sive starosti, uživaj pri Plačniku najboljšem plačilo brezkončno! Vzglebna

učenka Srca Gospodovega si bila, prosi tamkaj za slovensko mladino in ljudstvo, ki si ga tako ljubila, da ostane na potu resnice in čednosti. Spomin na te, tetka Erna, kakor smo te klicali, bode živel v naših dušah, dokler se ne snidemo nad zvezdami!

Zanimivosti.

Beli človek v očeh divjaka.

Na drugobarvne narode, ki še niso nikdar videli belega človeka, je napravil prihod tujih mož s čudno kožo prav izreden utis. V raznih potopisih iz čelega sveta čitamo, kako divjaki skrajani niti verjeli niso, da bi bila bela koža Evropejca pristna.

Za človeka, ki je sam črne barve in mu ni prišel pred oči človek svetlejšje barve, jo pogled na belca poseben dogodek, ki deluje na črnčovo domišljijo. Zamorec vedno premišljuje in tuhta, od kod nenavadna telesna barva tujca.

Bela barva je skoro pri vseh divjih narodih znak žalosti. To sicer ni v skladu z našimi pojmi, ker mi žalujemo črno oblečeni, a bomo to razumeli, če pomislimo: Tudi mi si predstavljamo — strahove kot belo oblečene pošasti. Celo smrt si slikamo v beli halji. Divjaki si predočujejo mrtve v belih pošastnih podobah. Ko so se pokazali Evropejci prvič med drugobarvnimi narodi, so jih imeli za bele — prikazni.

Domačini so se ali bali pred duhovi in so se skušali belega človeka otresti z zvijačo ali s silo; zopet drugi so častili svoje umrle prednike kot dobra nadnaravna bitja in so skazovali radi tega tudi belemu človeku božje časti.

Špance, ki so podjarmili po odkritju Amerike — Mehiko, so častili skrajno domačini kot z neba došle bogove.

Ko so prodrli Rusi prvič v Sibirijo, so bili v očeh tamošnjih Kamšadalov nebeške prikazni.

Anglež Kuk, ki je odkril Tihi Ocan, je bil za prebivalce otoka Havai skrajno bog.

Beli človek se ni skazal vrednega, da bi ga častil divjak po božje. Domačini so kmalu pogruntali, da so belci drugobojni ljudje. Prerano je prišlo do preprirov in celo do pobojev med črnim in belim človekom. Bogovi bi morali biti nesmrtni, a pod orožjem divjih Kamšadalov so popadali Rusi v Sibiriji, Mehikanci so pobili Špance in angleški bog Kuk je okusil nasilno smrt na Havajskih otokih. Dandanes ne gleda nobeden divjaški narod v belcu boga, ampak ohranila so se le še imena, ki govorijo, kaj je bil divjaku Evropejec pri prvem srečanju.

Predno so bili mnogoštevilni večji in manjši otoki v ogromnem Tihem Oceanu kolonizirani od Evropejcev, je moralo tamošnje prebivalstvo od prvih belcev prestatiti strašne grozote. Med odkritelji novih krajev so bili podivjani pomorsčaki, morski roparji, pobegli kaznjenci in drugi tem podobni ničvredneži. Ko so se naselili v te bajno lepe in bogate kraje pozneje Evropejci kot trgovci, uradniki, misijonarji itd., so se maščevali domačini premnogokrat tudi na teh nedolžnih nosilcih kulture

radi zločinov zgoraj omenjenih odkriteljev.

Divjak je smatral vsakega belega človeka odgovornega za dejanja drugega belca. Dolgo časa je trajalo, predno so divjaki uvideli, da pripada beli človek raznim narodom. Po dolgih letih je šele uvidel drugobarvni človek, da je belec, ki je moril in ropal med divjaki, jih zastrupljal z opojnimi pijačami, in oni belec, ki ga uči krščanske vere, omike in raznih znanosti, nekaj povsem drugega.

Da je dosegel belec pri prvem srečanju z divjakom dostojanstvo boga, k temu so mu pripomogle v znatni meri novodobne iznajdbe, ki so bile domačinom neznane. Med temi predmeti je bila: puška, ladje, vžigalice itd. V Novi Gvineji imenujejo domačini Evropejce še danes može strelce radi prvih utisov učinka strelnega orožja.

Še le po letih so prepoznali divjaki copernije belega človeka in uvideli, da so to praktične reči in nič kaj nadnaravnega.

V onem trenutku, ko je divjak spoznal, da je prvotno oboževani belec preobložen z napakami, je postal tudi sam samozavesten in se skuša otresti belega boga. Misijonarju, ki je pridigoval Maori vojsčakom na Novi Zelandiji o ljubezni do bližnjega pred bojem z Angličani, je odgovoril poglavar sledeče: »Te besede povej še Angličem, ti jih bolj rabijo nego moja vojska.«

Ko so čuli severni Eskimi zgodbo o Adamu ter Evi, so rekli, da sta morala biti prva človeka Evropejca. Evropejec hoče vedno več imeti, kakor rabi.

Ponosne so besede glavarja bolivijskih Indijancev belcu, ki je spremljal njegovega nečaka: »Glej predvsem, da se ne bo navadil mlad Indijanec krasti, ker tatvino zaničujemo. Glej, da bo ostal vreden imena Guaraya Indijanec!«

Iz ravnokar navedenih besed nikakor ne zveni slepo občudovanje belega človeka. Domačin je spoznal, kaj je na Evropejcu dobrega in kaj je slabega. Narodna zavest divjaka se je vzbudila in on sprejema danes od belca le to, kar se mu zdi dobro!

Tornado.

Vsako leto čitamo o groznih opustošenjih, katere povzročajo po Ameriki siloviti viharji, ki se imenujejo tornado. Kako nastane tornado, o tem si niti danes niso edini učenjaki. Posrečilo se je vihar v nastoju ter razvoju fotografirati in ugotoviti, da je njegova najmanjša širina 3 m, največja pa 3 km. Silovitost viharja si lahko predstavljamo, če pomislimo, da divja s hitrostjo od 250 do 450 m na eno sekundo. Navadni viharji, ki pa so že tudi opasni, vlečejo po 30 do 40 m na eno sekundo. Kadar nastopi tornado svoje uničevalno delo, je njegova sila večja nego vseh v istem času na svetu delujočih lokomotiv, parnih in električnih strojev, — sploh vseh človeških in živalskih moči.

Tornado so doslej opazovali le od Kalifornije v Ameriki v pasu preko Spodnje Indije, Kitajske in na japonskih otokih.

V naslednjem hočemo podati par primerov razdejanj tornada: Dne 20. septembra 1927 je razsajal tornado po ameriških pokrajinah, po katerih teče reka Mississippi. V mestu Saint Louis, ki šteje tri četrt milijona prebivalcev, je bilo od tornada ubitih 90 oseb, 600 težje ranjenih in podrhtih 5500 hiš. Škoda je bila večmilijonska.

Tornado v Miami na amerškem polotoku Florida je zahteval dne 18. septembra 1926 — 242 smrtnih žrtev in veliko ranjencev.

Tornado, ki je divjal po ravnokar omenjenih ameriških ravninah pred lansko leto, je uničil 1500 oseb.

V prejšnjih časih so bile izgube človeških življenj mnogo večje. Združene države so organizirale proti tornado posebno varnostno službo. Predpojavi tornada so namreč pred nastopom viharja vidni in se da ljudi pravočasno posvariti, da si otmejo vsaj svoje golo življenje. V posebno nevarnih krajih so zgradili pod zemljo takozvane tornado-kleti, kamor bežijo ljudje, predno zatu-li tornado.

Ako vleče tornado ob morski obali, se razširi vihar tudi na morje. Burja povzroči v morju dva toka. Eden tok nastane naravnost po viharju in žene od vseh strani vodo proti središču tornada. Drugi tok nastaja s premikanjem viharja in se nagromadijo cele gore valovja in odplavijo vse, kar jim pride nasproti. Pri taki priložnosti je bila 18. septembra 1906 v pristanišču kitajskega mesta Hongkong vržena težka trgovska ladija iz morja daleč na obrežje.

Leta 1876 in sicer dne 1. novembra, se je pojavil tornado v morju ob izlivu reke Ganges v Sprednji Indiji. Morsko valovje je doseglo višino 14 m in je odplavilo z riževih polj 100.000 ljudi. Na enak način je uničil tornado v mesecu septembru 1900 v Galvestonu v Severni Ameriki 6000 ljudi. Radi te nesreče so pozidali z neizmernimi stroški 5 in pol km dolg obrambni zid, ki se je slajno obnesel in odbil valovje, ko je nastopil v avgustu 1915 ponovno tornado.

Hvala Bogu, da so ti nepopisno grozni viharji omejeni le na primeroma ozke površine zemlje in jih v naših krajih še sploh nikoli ni bilo.

Maček in liter vina.

Pri letošnjem visokem snegu in pasje ostru zimi smo sedeli v dobro zakurjeni krčmi pri vinski kaplji. V naši družbi je bil tudi gostilničar, ki nas je zabaval s pripovedovanjem raznih zanimivosti in smešnic.

Eden od gostov je odprl vrata in v soho smukne domači maček. Pri pogledu na premraženo žival pravi krčmar: »Pa verjamete, da prinese ta le moj maček liter vina na mizo?«

Vsi so se krohotali tej trditvi in očitali krčmarju debelost farbarije. Ta se je priduševal in prisegal na istinitost mačkove zmožnosti. Prerekanja med krčmarjem in gosti so šla tako daleč, da je prišlo do stave.

Pisec teh vrst se je vadijal za 2 štefana najboljšega, ako bo muc prinesel liter vina na mizo.

Gostilničar je natočil liter vina in ga postavil pred nas. Steklenico je ovil v servijeto, kakor se to napravi navadno pri kuhanem vinu.

Vsi smo uprli pogled v copernijo, ki bi imela priti.

Morali smo kmalu odstopiti od mize, ko je poklical krčmar mucka in ga zvalil z božanjem v naročje. Žival je posadil na rahlo na mizo, da je bila tik pred steklenko. Maček je gledal napeto v liter, gospodar ga je še vedno božal po hrbtu, da je muc zadovoljno predel. Kar naenkrat ga je pograbil močno za rep in ga dvignil kvišku. V trenutku, ko je preplašeni mijavkar zgubil pod seboj trdo mizo in bi naj zacépetal v zraku, se je oprijel s kremplji prvih dveh tac z obupno krčevitostjo servijeto v kateri je bil zavit liter vina.

Krčmar je držal v zraku za rep mačka, ta liter in cela čudna procesija je romala iz ene mize na drugo. Najprej je postavila žival liter na trdo mizo, krčmar je izpustil rep in maček je skočil zmagovalno pod mizo.

Česar nismo hoteli verjeti pred nekaj minutami za nobeno ceno, to se je doigralo istinito pred očmi številnih gledalcev in šegavi krčmar je dobil na občudovanje vseh stavo.

Opisani dogodek je resničen in se je doigral pred dnevi v Mariboru v dobro znani gostilni pri glavnem kolodvoru.

*

Najkrajše družinsko ime je na Francoskem. V Parizu živi gospa, ki je lastnica dobro obiskane kavarne in se piše: **O. V. Normandiji** je vas, ki se zove: **O. V. teji vasi ima svojo posest plemenitaš, ki se tudi piše: O. Drugo najbolj kratko družinsko ime** je v Nemčiji. V pokrajini Švaben živijo plemenitaši: **Ow. Na Švedskem se piše znamenit iznajditelj: Ek.**

Na stradajočih psih so opazovali, da so zgubili po 54 do 58 dneh stradanja polovico prejšnje teže, po 77 dneh pa 60 odstotkov.

Čisto navadna črna muha ima lahko v enem poletju 120 milijonov potomcev.

Limona vsebuje 10 odstotkov sladkorja. Zgorajna trditev je resnična in jo bo težko verjel, kdor je okusil kislo limono.

Starost umetnih zob. V 5. stoletju pr. Kr. so poznali stari Etruski, ki so prebivali v Zgornji Italiji, umetne zobe. V italijanskem muzeju v Cornetto imajo shranjena dva umetna sprednja zoba iz rimskih časov. To sta dva živalska zoba, ki sta bila pritrjena v človeški čeljusti za dva obročka na druga dva sosedna zdrava zoba.

Odvetnik
Dr. Jakob Hodžar
ima svojo pisarno
v Celju,
Matija Gubca ulica št. 2

(to je zvezna ul. med Aleksandrovo in Cankarjevo c.)

184

Lobanja novorojenčka vsebuje poleg možganov tri odstotke tekočine. Pri 20 let staremu človeku se poveša tekočina na približno 7% in pri 60letnem starčku na 14%.

Človeški možgani posedajo možnost, da lahko popolnoma izločijo nekatere zmožnosti. Ako se človek temeljito zagleda v kako stvar, ne sliši nič. Ako pa poslušaj kaj s posebno napetostjo, potem ne vidiš nič.

Izredna starost pri vednem zdravju. Oče zdravnikov Hipokrat je dosegel starost 140 let in ni bil nikoli bolan. Vprašali so ga, kako je vendar živel, da je dočakal tako visoko starost. Odgovoril je: »V celem življenju se nisem nikdar popolnoma do sitega najedel.«

Občinskim uradom se naznanja, da pripravlja oblastni odbor za sestavo letnih računov čisto nove tiskovine. Ko bodo gotove, se določijo na vse občinske urade.

GOSPODARSTVO

Cene in sejnska poročila.

Mariborski trg. Na zadnji mariborski trg v soboto, dne 16. februarja so pripeljali špoharji na 108 vozov 391 zaklanih svinj, kmetje pa 14 vozov sene in 6 vozov otave. Svinjsko meso se je prodajalo po 15 do 27,50 Din 1 kg. Seno je bilo po 120 do 170 Din 100 kg, otava po 135 do 170 Din. Krompir je na mariborskem trgu po 1,75 do 2 Din, čebula po 4 do 5 Din, jabolka po 5 do 10 Din, suhe slive po 10 do 12 Din, mleko po 3 do 3,50 Din, jajca po 1,50 do 2 Din, kokoši komad 30 do 45 Din, par piščancev po 40—80 Din, gos po 60 do 90 Din, puran po 75 do 120 D.

Mariborsko sejnsko poročilo od 12. II. 1929. Prignanih je bilo 3 konji, 7 bikov, 124 volov, 157 krav in 1 tele. Skupno 292 komadov. Cene so bile za različne živalske vrste sledeče: debeli voli 1 kg žive teže od 8,50 do 9 Din, poldebili voli od 7,25 do 7,50 Din, biki za klanje 8 Din, plemenske krave od 5,25 do 5,50 Din, krave za klobasiranje od 3,50 do 4 Din, molzne krave od 5 do 5,50 Din, breje krave od 5 do 5,50 Din, mlada živina od 6 do 9 Din. Prodalo se je 235 komadov, od teh za izvoz v Italijo 72 komadov, v Anglijo 59 komadov.

Mesne cene v Mariboru: Valovsko meso in meso od bikov, krav in telic od 10 do 18 Din, teleče meso od 15 do 22,50 Din, svinjsko meso sveže od 15 do 27,50 Din.

Cene deželni pridelkom na ljubljanski borzi. Vse samo ponudbe, slovenske postaje, plačljivo v 30 dneh, dobava promptna: pšenica 80 kg 2% 287,50—290, februar 292,50—295, marec 297,50—300, april 302,50—305, maj 307,50—310, moka 0 g vagon blago franko Ljubljana, plač po prejemu 420—425, soržica (50% rži, 50% pšenice) franko postaja Domžale 277,50—280, koruza laplatska 325—330, času primerno suha 295—297,50, ječmen bar. pol. 345—347,50, bč. 330—332,50. Zaključkov ni bilo.

*

Gospodarska obvestila.

Dvednevni sadjarski tečaj se vrši dne 1. in 2. marca (petek in sobota) na obl. vinarski in sadjarski šoli v Mariboru. Pouk je teoretičen in praktičen ter traja od 8. do 12. in od 14. do 17. ure. Prvi dan se bo obravnavalo sajenje, rez in oskrba, drugi dan pomlajanje in precepljanje sadnega drevja. Potrebni za-